

УДК 656.7.260

ШАРАНДАК Наталія Анатоліївна,
викладач англійської мови, Кіровоградський музичний
коледж

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті розглядаються деякі проблеми викладання англійської мови професійного спрямування у вищих навчальних закладах в умовах євроінтеграційного процесу. Піднімаються питання щодо підвищення якості навчання іноземних мов у загальноосвітніх закладах, що відповідно зумовить покращення результатів їх вивчення у вищих навчальних закладах. Зокрема, наводяться приклади вирішення вказаних проблем.

Ключові слова: навчальний план, комунікативні компетенції, англійська мова професійного спрямування, тестування, позакласна діяльність.

Постановка проблеми. Англійська – мова міжнародного спілкування, і з огляду на прагнення України стати рівноправним членом глобалізованої спільноти в політичному, економічному та в освітньому аспектах, перед освітніми закладами, в тому числі і вищими навчальними закладами (далі – ВНЗ), поставлено першочергове завдання з покращення ситуації викладання та вивчення англійської мови, для представлення спеціалістів нашої держави у зарубіжному просторі.

Відповідно до вищезазначеного, підвищується роль викладання англійської мови професійного спрямування (далі – АМПС). Так, головним завданням викладання АМПС є навчити студента говорити англійською мовою вільно та оперувати професійними термінами, оскільки Євроінтеграційний процес вимагає високого рівня комунікативної компетентності в професійній термінології.

Наразі вже існує практика відправлення висококваліфікованих спеціалістів, випускників українських вишів за кордон для участі у міжнародних конференціях, конкурсах, для співпраці з іноземними партнерами та обміну відповідного досвідом.

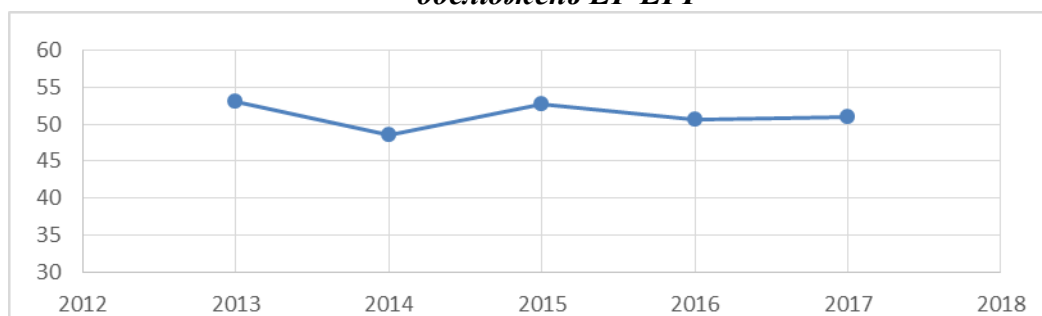
Сьогодні великі сподівання покладаються на молодь, яка зростає в умовах надзвичайного телекомунікаційного та технологічного розвитку. Перехід суспільства від індустріальної стадії розвитку до інформаційної, зумовлене широким розповсюдженням інтернетних ресурсів та різноманітних електронних засобів для його використання (планшетів, смартфонів та ноутбуків). Інтернет це не тільки безмежне джерело інформації, але й величезна можливість спілкування, знаходження однодумців із будь-якої частини світу. А для спілкування з іноземцями звичайно потрібно розвивати комунікативну компетентність.

Давньогрецький філософ Сократ сказав «Заговори, що б я тебе побачив», його мудрі слова, пройшли через віки, але залишаються актуальними й понині. Ніщо не замінить людині справжнього спілкування, а Google-translator та перекладачі є лише засобами, але ніяк не комунікатор.

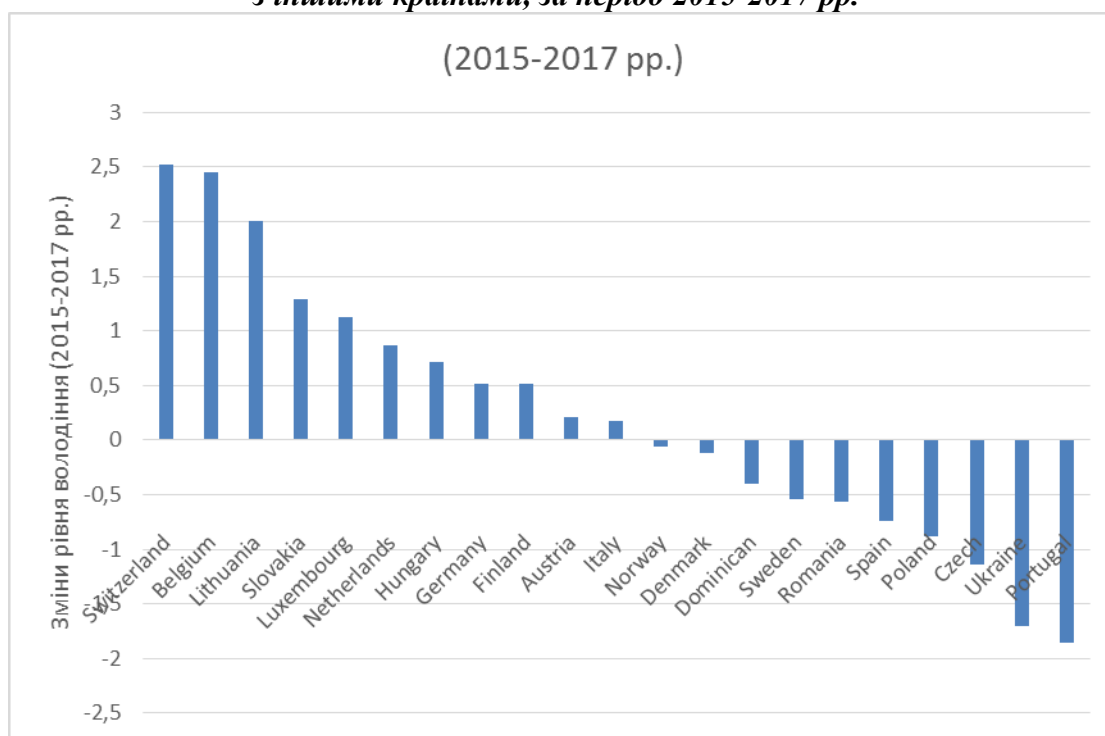
Незважаючи на кардинальні зміни в технологічному процесі, появи величезних можливостей, для українця вивчити англійську мову залишається великою проблемою, внаслідок чого ми поступаємося за рівнем володіння англійською мовою багатьом країнам світу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Так, в результаті проведених досліджень [1] міжнародною організацією EF EFI (Education First English Proficiency Index) щодо рівня володіння англійською мовою серед дорослого населення окремих країн світу, визначено, що Україна займає 47 місце серед 80 країн, які брали участь у дослідженні. Аналізом вищевказаних щорічних досліджень з'ясовано, що протягом останніх трьох років ситуація навіть погіршилась.

Рівень володіння англійською мовою серед дорослого населення України за результатами досліджень EF EFL

Зміни рівня володіння англійською мовою серед дорослого населення України в порівнянні з іншими країнами, за період 2015-2017 рр.

Таким чином, на даний час, незважаючи на реформування освітніх процесів протягом останніх трьох років, рівень володіння англійською мовою серед дорослого населення в Україні кардинально не змінився та залишається на низькому рівні.

Мета статті – розглянути проблеми викладання АМПС в вищих навчальних закладах I-III ст. акредитації в умовах переходу до Євроінтеграції.

Виділимо основні проблеми у викладанні АМСП у ВНЗ.

По-перше, це відсутність або низький рівень володіння англійською мовою у студентів, які за певних причин не вивчали англійську мову в школі взагалі або вивчали іншу іноземну мову (особливо це стосується студентів, які навчались в сільському загальноосвітньому закладі). Постає питання, як навчати студента АМПС у ВНЗ без знання елементарних граматичних конструкцій та початкової лексики.

Визначають, що основною проблемою у вивченні англійської мови є наявність важких граматичних конструкцій, які відсутні в українській мові, незнання яких породжує мовні бар'єри. Необхідно зазначити, що американським лінгвістом, філософом та політичним активістом, професором мовознавства Масачусетського технологічного інституту (МТІ) Авраамом Наомом Чомським (Хомським), до речі його батько походить з України,

розроблено теорію генеративної граматики щодо засвоєння синтаксичних структур англійської мови. Так, Чомський доводить, що у людини є вроджене (генеративне) чуття граматичних конструкцій мови [2].

Отже, з огляду на теорію генеративної граматики Чомського, чим раніше людина починає засвоювати мову, тим більший ефект засвоєння граматичних конструкцій.

На нашу думку, оптимальним вирішенням цієї проблеми визначити для випускників шкіл складання іспиту ЗНО Англійську мову.

По-друге, у ВНЗ спостерігається проблема щодо набору у групи за загальним поділом, внаслідок чого одні студенти мають достатній рівень знань англійської мови та зазвичай активні на заняттях з предмету АМСП, відповідно засвоюють в повній мірі викладений матеріал, в той час як інші студенти, які мають низький рівень знання мови, лише прослуховують курс. Таким чином, при здійсненні вступної кампанії пропонувати студентам пройти відповідне тестування з метою з'ясування їх рівня володіння англійською мовою для подальшого поділу на групи відповідно до їх мовних вмінь та навичок. Поряд з тим, пропонувати студентам проходити відповідні факультативні курси з англійської мови, виділяти більше аудиторних годин, для заповнення прогалини у попередньому вивченні/викладанні мови.

Процес викладання АМПС для майбутніх спеціалістів, повинен мати функціональну стратегію та включати формування іншомовних комунікативних компетенцій: впровадження інтегрованих вправ: дискусій, конференцій, проектної діяльності, рольових ігор та інші.

По-третє, це відсутність мотивації у студента вдосконалювати свої мовні компетенції, в свою чергу зосереджуючись на навчальних предметах з їх спеціальності, що ймовірно є найвагомішою проблемою у вивченні предмету. Я вважаю, що керівництвом ВНЗ необхідно заохочувати викладачів організовувати різні види позакласної діяльності, створювати різноманітні гуртки, запрошувати волонтерів для занурення студентів у англійське середовище.

Поряд із вищевказаними проблемами, виділяють відсутність спеціальної підготовки (освіти) викладачів предмету АМПС. ВНЗ не забезпечені підручниками з даного предмету, а оскільки кожний предмет професійного спрямування має свою термінологію, свою методичку та проблематику, то викладачі англійської мови змушені самостійно розробляти Навчально-робочі плани, підбирати тексти для читання та аудіювання, розробляти лексичні вправи та комунікативні завдання. З огляду на постійний розвиток науки і техніки, та внаслідок чого появи нових спеціальних термінів, викладачу потрібно постійно удосконалювати та урізноманітнювати свої методичні конспекти, що вимагає значних затрат часу. Пропонуємо більше практикувати на заняттях міжпредметні зв'язки, як засобу комплексного підходу до предметної системи навчання.

Все ж головним завданням викладача англійської мови залишається створення ідеальних умов для вивчення предмету, при цьому особлива роль в досягненні цієї мети відводиться позитивній мотивації студентів: проводити олімпіади та різноманітні навчально-виховні заходи та створювати комунікативні ситуації на кожному занятті.

У 2005 році экс-міністром освіти Станіславом Ніколаєнко в м.Бергені підписано Болонську декларацію від імені України щодо участі нашої держави у Болонському процесі структурного реформування національних систем вищої освіти Європи. Пріоритетним завданням Болонським процесу є якісне покращення викладання іноземних мов, з включенням білінгвістичного навчання іноземним мовам, що поєднує мовний, предметний та міжкультурний елемент.

Висновки: Україна має величезний освітній потенціал, що забезпечує високий рівень підготовки молодших бакалаврів, бакалаврів та магістрів. В той час як гострою залишається проблема з низького володіння англійською мовою серед студентів ВНЗ. У статті запропоновано шляхи вирішення даної проблеми на державному та місцевому рівнях. Для виходу на міжнародний рівень нам потрібно підвищити рівень знання англійської мови,

починаючи із загальноосвітніх закладів до ВНЗ. Реформування освіти повинно розглянути наявні проблеми та внести зміни на законодавчому рівні.

Список використаних джерел

1. Електронне посилання <https://www.ef.com/wwru/epi/compare/>
2. Електронне посилання https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%BE%D0%B0%D0%BC_%D0%A7%D0%BE%D0%BC%D1%81%D0%BA%D1%96

References

1. Електронне посилання <https://www.ef.com/wwru/epi/compare/>
2. Електронне посилання https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%BE%D0%B0%D0%BC_%D0%A7%D0%BE%D0%BC%D1%81%D0%BA%D1%96

SHARANDAK Nataliia, English Lecturer, Kirovohrad Musical College.

PROBLEMS OF TEACHING THE ENGLISH PROFESSIONAL LANGUAGE IN HIGHER EDUCATIONAL STUDIES

Abstract. In today's world knowledge of English plays a pivotal role in academic and professional development. Although English is widely accepted as an international language, the situation is still not very satisfactory in context of Ukraine. While many other countries are addressing this issue very carefully and have attained remarkable achievements in last few years, we are still lagging behind mainly due to lack of identification of the main problems. This article tries to identify some key challenges that the English education in Ukraine is facing right now. The current educational system is mainly responsible for this situation. For some schools, English is not mandatory from their childhood. As a result a large majority of the students finds it difficult and lose interest to learn English afterwards. Also, the appropriate method of teaching English as a foreign language is still missing in many schools. Number of skilled teachers are few and there is lack of opportunities for their professional development. Taking these challenges into consideration, the article tries to recommend some pragmatic initiative such as development of curriculum, motivation of the students, role of campaign, competitions and active learning, academic and professional training of the teachers etc. The teachers and those who are actively involved in education sector can draw important lessons from these findings which will be helpful both for the teachers and the students.

Key words: curriculum, communication skills, English Professional Language, testing, extracurricular activity.

Одержано редакцією: 02.02.2018 р.
Прийнято до публікації: 14.02.2018 р.